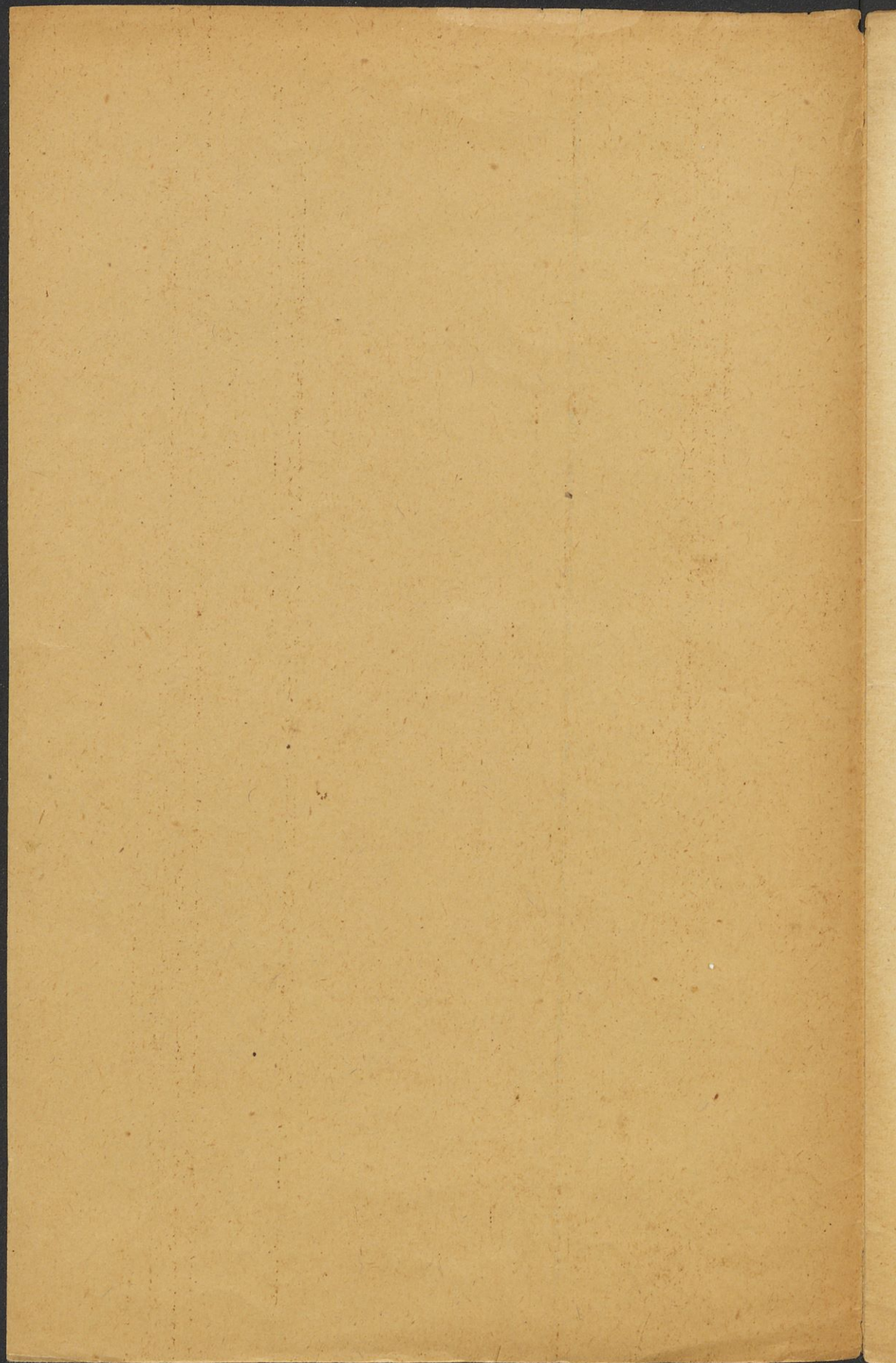

133156

Pozeba in spomladna reznja trt.

Kakor poroča ravnatelj deželne vinarske šole v Mariboru v enem nemškem listu, zmrznilo je tam v nočeh od 21. na 22. in od 22. na 23. januarja pri mrazu 22 do 30° C pod ničlo, zlasti v nizkih legah na trtah mnogo očes.

Preiskovanje je dognalo, da je od 100 očes zmrznilo :

od sorte:	v nizki:	v visoki legi:
frankinja	100	48
laški rizliak	100	46
moslavina	100	26
portugalka	99	95
silvanec	99	50
zastavica	99	ni preiskano
črni burgundec	98	" "
španjol	98	" "
muškatelec	91	64
rudeči vih	85	ni nič pozeblo
beli burgundec	84	ni preiskano
zeleni veltlinec	ni preiskano	42
traminec	70	v srednji legi ni nič pozeblo

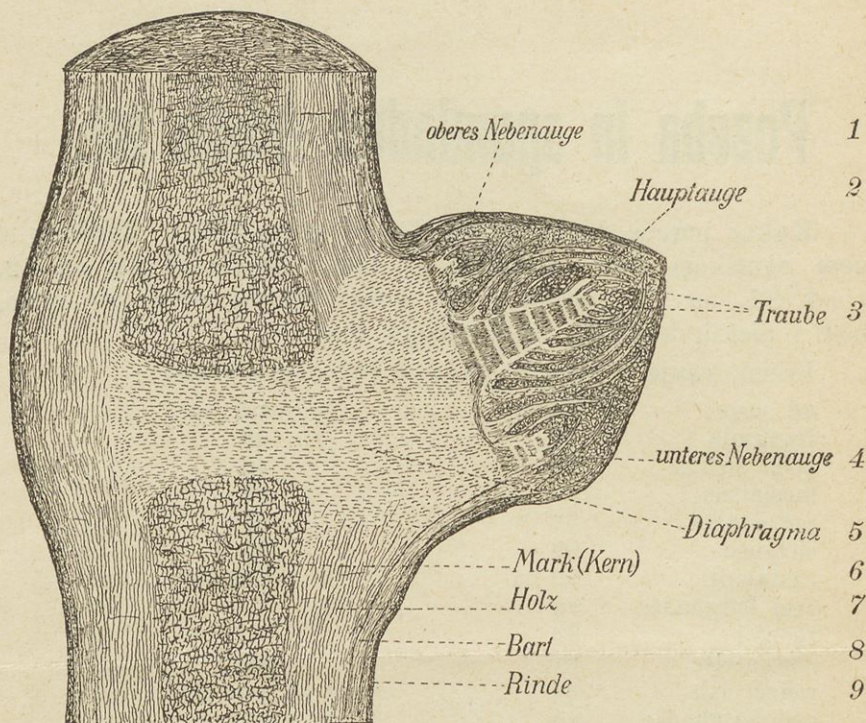
Iz tega je razvideti ne samo, da je škoda velika, ampak vidi se tudi, katere sorte so bolj, katere manj občutljive. Tudi iz Nižjeavstrijskega se čujejo enake pritožbe. Dasi nismo na Dolenjskem imeli tacega mraza — vsaj v novomeški okolici ne — kajti najnižja toplota v Novem mestu je bila 18° R to je torej 22.5° C in v vinogradskih legah, ki so mnogo višje, ni bilo gotovo niti toliko mraza, vendar-le je opravičena sumnja, da je tudi pri nas, zlasti v slabših legah, na burji in pri občutljivih sortah (n. pr. kraljevini, portugalki itd.) mnogo očes pozeblo in je torej tudi našim vinogradnikom treba previdnosti pri obrezovanju trt, da ne zgubé večji del letos pričakovane trgatve.

Kako naj torej delajo, da se obvarujejo škode? Pred vsem je treba preiskati, ali je res in v koliko je hudi, zimski mraz raznim sortam škodil. To se zgodi na sledeči način: Najprvo odrežemo od vsake sorte po tri mladike iz vsake lege in jih

133156

133156

vzamemo domov. Doma z ostrim nožem prerežemo po dolgem (od špice do lesa) vsako oko na polovico in pogledamo, kako zgleda v prerezu.

Prerez trtnega kolénčka s popkom.

1. Zgornje stransko oko. 2. Glavno oko. 3. Grozd. 4. Spodnje stransko oko.
5. Mrena. 6. Srž. 7. Les. 8. Kambijum. 9. Škorja.

Na zraven stoječi sliki vidimo povečan prerez trtnega očesa ali popka. Na sredi je glavno oko, pod njim spodnje in nad njim zgornje stransko oko. Glavno oko sestoji, kakor vidimo, iz majhnega stožca (kegljička), ki je razdeljen v več členov in na vsakem z njih najdemo malo, luskin podobno kožico, pod katero dobimo zopet majhna stranska očesa. Na dveh krajih vidimo celo majhne grozdičke. Stožič ni nič družega, kakor bodoča trtna mladika, katera se ima tekom poletja razviti. Iz členov stožca se razvijejo členi mladike, iz kožice listi ali peresa, iz grozdičkov pravi grozdi itd. Videti je torej, da v trtnem očesu ali popku spi cela prihodnja mladika z grozdom, listi, ročicami, stranskimi očesi itd. vred. Podobni, samo bolj nepopolni, sta obe stranski očesi. Ako se razvije glavno oko v močno mladiko, stranski

V. 77/1953

očesi ne odženeta navadno nič ali prav malo. Ako pa glavno oko ne odžene, razvije se mesto njega navadno ono stransko oko, katero je bolj močno. Ako sedaj pogledamo kak prerezan trtni popek na mladiki, ki smo jo prinesli iz vinograda domov, bomo prav lahko spoznali, ali je oko zdravo ali ne. Ako je namreč stožič ali kegljiček lepo zelen, je oko zdravo, ako je rujav ali črn, je zmrznjeno in ne more odgnati. Dostikrat bomo našli, da je glavno oko, ki je bolj razvito kakor stransko, pozebljeno, med tem ko sta stranski očesi obe ali vsaj eno zeleno, torej zdravo. V takem slučaju bo izostala glavna mladika, pognala bo pa postranska mladika, ki pa navadno ni tako rodovitna kakor glavna. Pri visokih trtah, posebno pa pri takih, katerih les ni dobro dozorel n. pr. radi tega, ker so bile lani premalo škropljene in vsled tega od peronospori napadene, bo več očeš pozebljenih, kakor pa pri nizkih, blizu zemlje se nahajajočih trtah, katerih les je dobro dozorel in katere je znabiti celo visok sneg vsaj deloma pokrtil. Radi tega bo škoda, ki jo je mraz povzročil, zelo različna. Da se prepričamo, koliko očeš bo v našem vinogradu na vsaki trti približno izostalo, moramo vsaj 100 očeš od vsake sorte preiskati in potem zvemo, koliko smemo pričakovati odpadka.

Ker so pri nas trte navadno po renskem načinu vzgojene, to je rezane na palec (ščap, čep, reznik) dveh očeš, ki naj stoji nižje, in šparon (locenj, svijač) 8—10 očeš, ki naj stoji višje na trti in sicer na dvoletnem trtnem lesu, se da škoda, ki jo mraz povzroči na trti, vsaj glede množine pridelka (trgatve) znatno zboljšati s pravilno in previdno režnjo. Ako smo n. pr. našli, da je na kraljevini pozebljenih 30 do 100 očeš, bomo pustili šparone za 30%, to je za eno tretjino daljše, torej na mesto 8—10 očeš bomo pustili 11—14 očeš na šparonih, ker moramo računati, da jih ena tretjina izostane. Ker bi na ta način bili šparoni predolgi in ker je navadno zgornji del mladik bolj pozebljen kot spodnji, bo najbrž bolj kazalo, mesto enega šparona 10—14 očeš, pustiti raje dva po 5—7 očeš, kar je ravno isto, ker ima potem trta ravno toliko očeš za rediti na dveh šparonih, kakor drugače le na enem. Ta režnja je seveda samo izvanredna in jo bomo drugo leto, ako trte ne pozebejo, zopet opustili. Le na palcu ne bomo v nobenem slučaju pustili več očeš kakor dve, ker bi se drugače trta po nepotrebnem zvišala, kar bi bilo napačno. Samo ob sebi je umevno, da bomo za palce in za šparone izbrali one mladike, ki stojé kolikor mogoče nizko pri tleh, seveda pa ne zopet take, ki rastejo iz starega lesa. Izvzemši morda lipno, so one mladike, ki rastejo iz starega lesa in katere ime-

nujemo vodene mladike, navadno nerodovitne in bi bilo torej nespametno, delati iz njih šparone.

Opomniti moram, da je priporočljivo, zdaljšane ali podvojene šparone vezati šele takrat, kadar se trtni popki že nekoliko napnejo. Ako takrat vidimo, da bodo skoraj vsa očesa odgnala, moramo šparone primerno skrajšati, da ni trta preobložena. Potem jih šele privežemo. Ako na koncu šparona nič očes ne odžene, bomo goli konec odrezali, da ni šparon brez potrebe dolg. Trte bodo sicer nekoliko bolj solzele, ali takih slabih posledic, kakor se pri nas splošno misli, močno solzenje trt nima, kar je v novjšem času z lepimi poskušnjami dokazal prof. Meissner v Weinsbergu na Württembergem. Trte, katerih očesa so večinoma pozebla, je treba rezati na več (5—6) kratkih reznikov (palcev) 2—3 očes in pri tem izbirati one mladike, ki so bile morebiti v snegu ali sploh bolj ohranjene pred mrazom in pri katerih je torej več upanja, da odženejo. Iz tega pa tudi sledi, da mlade, nizke trte ne bo treba obrezovati drugače, kakor po navadi in da moramo sploh v prihodnosti še bolj gledati na to, da s pravilno režnjo vzdržujemo trte kolikor mogoče nizke (pri tleh). Bodimo torej previdni pri obrezovanju trt, kajti pravilna režnja je prvi pogoj dobro vzgojene in dobro rodeče trte. — Žalibog vlada pri nas v mnogih krajih v tem oziru neverjetna brezbriznost in se režnja trt prepušča dostikrat najslabšim in najmanj izurjenim delavcem, samo da znajo škarje prijeti! Priporočljivo bo pa tudi, posebno v nizkih, mrzlih legah, da se trte vsako jesen na tla položé in nekoliko z zemljo pokrijejo. Ako se to delo pri trtah že od mladega izvršuje, so trte tako navajene, da se takoj, ko se jih odreže od kola, poležejo na tla. Trte polagamo navadno poševno po vinogradu navzgor. V to svrho se pri deblu (pri kolu) trte nekoliko odkopljejo in se naredi majhen jarek, v tega se trto potisne in z nekoliko lopatami zemlje pokrije. Delo gre hitro od rok in ne povzroča veliko stroškov. Na ta način se n. pr. skoraj v vseh državnih trtnicah na Kranjskem, v najslabejših in najnižjih legah ohranijo trte zdrave in rodovitne.

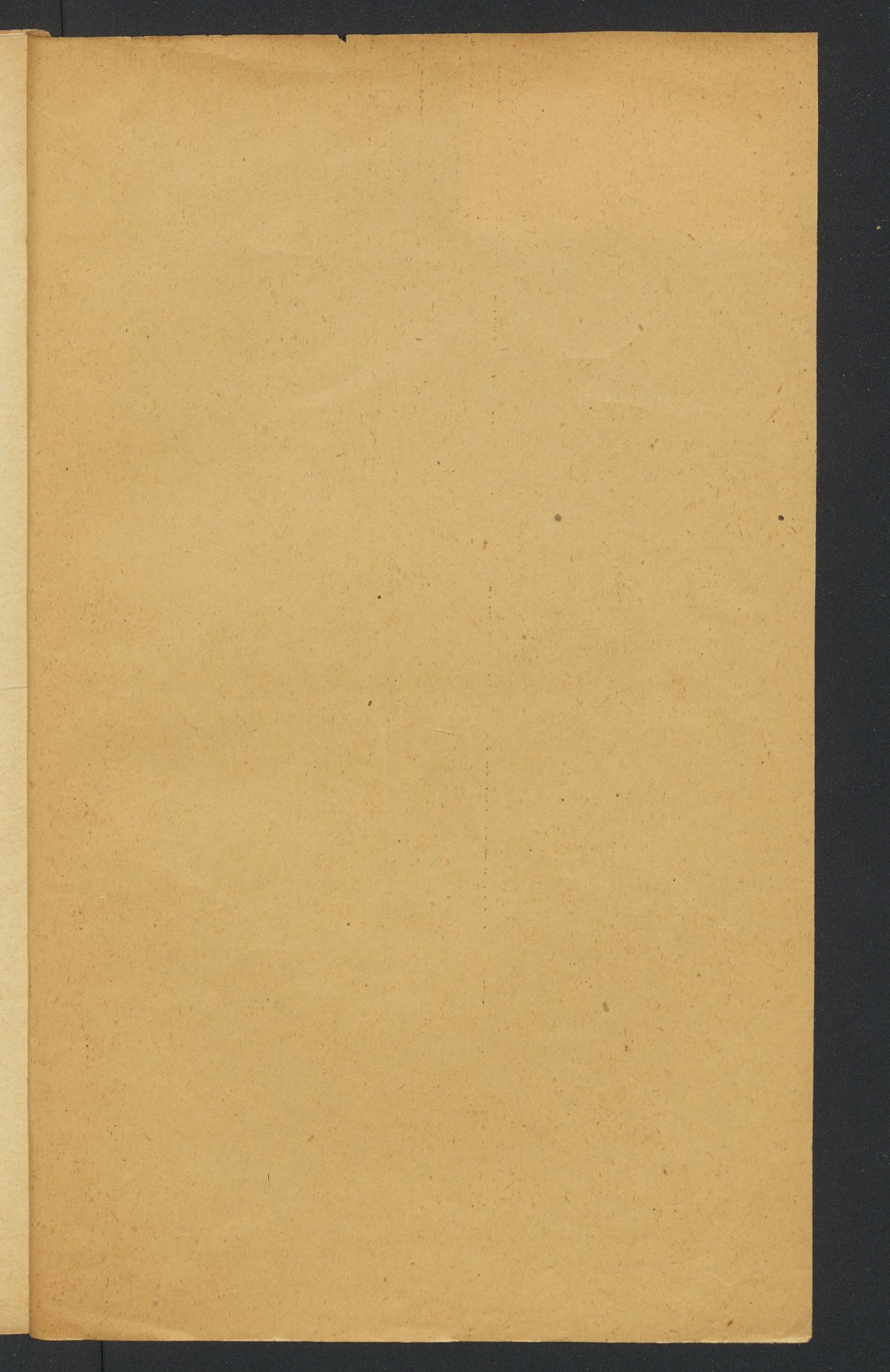
Bohuslav Skalicky, c. kr. vin. nadzornik za Kranjsko v Rudolfovem.

Založilo c. kr. vin. nadzorstvo za Kranjsko v Rudolfovem.

Tisk J. Krajec nasl.

V. Plehinger

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000445397